

PROLOG

Omkring århundredskiftet skete der rundt om i Europa et brud med hidtidige normer: Før år 1901 malede Picasso impressionistiske billeder - få år senere gik han ind for kubisme eller det, der var værre.

Før 1901 skrev Arnold Schönberg smukke senromantiske værker - få år senere blev det tolvtonemusik - det kunne ikke blive værre!

Herhjemme chokerede Hermann Bang, Gustav Wied m.fl. på den tid det danske publikum med deres forargelige skrivelser, og i andre lande gjorde litteraturen sig også udtil bens.

Også på det politiske plan var der tegn på opbrud: Socialdemokratiet var godt på vej til at gøre sig gældende, og i 1905 trådte en række kendte politikere ud af Venstre og dannede Det radikale Venstre, et parti, der trods sin lidenhed, fik stor indflydelse i den kommende tid. Men hvorfor sker alle disse ting - og mange flere - netop på det tidspunkt?

Sandsynligvis havde det forbindelse med Victoria-tidens afslutning (1901)! England havde i næsten hele det 19. årh. været den altdominerende magt, og englændernes overlegne fremfærd, deres konservative indstilling og bornerte moral havde lagt et pres på det øvrige Europa, som man nu pinedød ville frigøre sig fra.

En ny tid var oprunden, og det var begyndelsen på det exceptionelle århundrede, som jeg i det følgende vil forsøge at beskrive. Jeg skal ikke prøve at dække alle områder, da jeg stort set vil trække på egne erfaringer plus tilfældig udefra kommende viden, og jeg vil derfor koncentrere mig om menneskenes levestandard og deres beskæftigelsesmuligheder, om uddannelse, om krigen (2. verdenskrig), samt om politik.

Kronologien er den ydre ramme, men enkelte emner vil blive behandlet "på langs", for at fremstillingen kan blive sammenhængende.

Desværre kan jeg ikke undgå, at jeg selv bliver hovedpersonen i det følgende, men mine mange aktiviteter omtales hovedsagelig for at give et indtryk af de beskæftigelsesmuligheder, der forelå for folk på min alder.